باسمه تعالی

فهرستبرگه منابع چاپ سنگی - اداره مخطوطات

شماره ثبت: ۲۸۳۰۰

رده‌بندی دیویی: ۵۱۳ ف ۶۷۲ ح ۱۳۳۵

سرشناسه: مزه وشی، علیمحمد، ۱۲۵۴-۱۳۴۷.

عنوان قراردادی:

عنوان: حساب مقدماتی [درسی]

کاتب: ملک الخطاطین تاریخ کتابت:

محل نشر: تهران ناشر: مطبعه میرزا علی اصغر تاریخ نشر: ۱۳۳۵ق.

صفحه شمار: ۹۶ص. مصور☐ درسی☐ گراور یا افست☐

زبان: فارسی ابعاد: ۱۴×۸ نوع خط: نستعلیق

روش تهیه: وقفی☐ اهدایی☑ خریداری☐ ارسالی☐

توضیحات: علم

یادداشتها: تالیف مترجم همایون (مزه وشی) تاریخ ثبت: بهمن ۱۳۶۱

موضوع(ها): ۱. حساب - کتابهای درسی - راهنمای آموزشی (ابتدایی).

شناسه(های) افزوده: الف. ملک الخطاطین، کاتب. ب. علم، اعمد القدین. ج. عنوان.

فهرستنگار: [امضا] تاریخ فهرستنگاری: مهر ۸۹

کتابخانه آستان قدس
ویژه کتاب

چاپخانه آستان قدس
ویژه کتاب

هو العلیم

حساب مقدماتی

موافق پرگرام رسمی وزارت جلیله علوم و معارف

تألیف مترجم همایون

چاپ هشتم

کتابخانه آستان قدس مشهد
۲۵۶
شماره ثبت
تاریخ

حق طبع محفوظ است

محل فروش کتابخانه علمیه مظفریه طهران
خیابان ناصریه مقابل تلگرافخانه
۱۳۳۴

حساب مقدماتی

بسم الله الرحمن الرحیم

س – حساب چه علمی است

ج – حساب علمی است که شمردن را بما یاد میدهد

س – برای شمردن چه لازم است

ج – برای شمردن عدد لازم است

س – عدد چیست

ج – وقتیکه میگوئیم یک کتاب . دو قلم

سه مداد یک و دو و سه هر کدام بتنهائی

یک عددی هستند و روی هم آنها را اعداد گوئیم

س – اعداد را با چند رقم میتوانید بنویسید

ج – تمام اعداد را با ده رقم میتوانیم بنویسیم

س – آن ده رقم را چگونه تلفظ میکنید و چطور مینویسید

ج – میگوئیم

یک 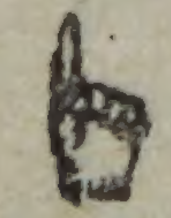 ۱

دو 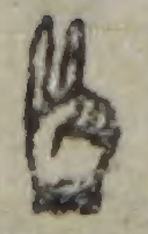 ۲

سه 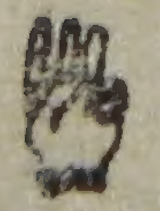 ۳

چهار ۴

پنج ۵

شش ۶

هفت ۷

هشت ۸

نه ۹

ده ۱۰

س - صفر (۰) یعنی چه وفایده آن چیست

ج - یعنی صفر هیچ است و همیشه بجای هیچ نوشته میشود

یعنی هر کجا که رقم نداشته باشیم بجای آن صفر میگذاریم

س - از یک تا نه را چه میگویند

ج - از یک تا نه را آحاد ساده میگویند

س - آحاد یعنی چه

ج - یک را بزبان عربی واحد میگویند

آحاد جمع آن است یعنی یکها

س - ده دفعه یک چه میشود

ج - ده دفعه یک میشود یک دهه

س - یک دهه را بعربی چه میگویند

ج – یک دهه را بعربی عشره میگویند و
عشرات جمع آنست یعنی ده ها

س – عشرات را بشمارید

ج – ده – بیست – سی – چهل
پنجاه – شصت – هفتاد – هشتاد
نود صد

س – از ده تا بیست را چگونه بشمارید

ج – میگوئیم

یازده ۱۱

دوازده 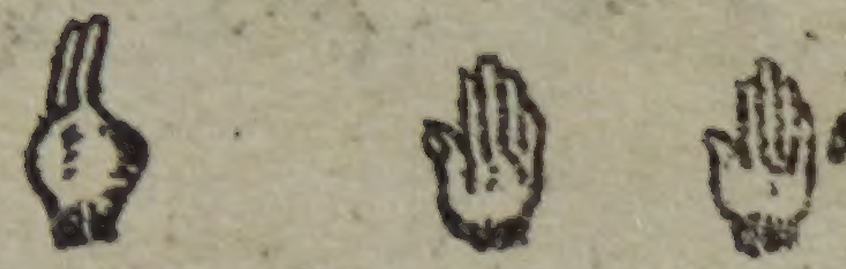 ۱۲

سیزده 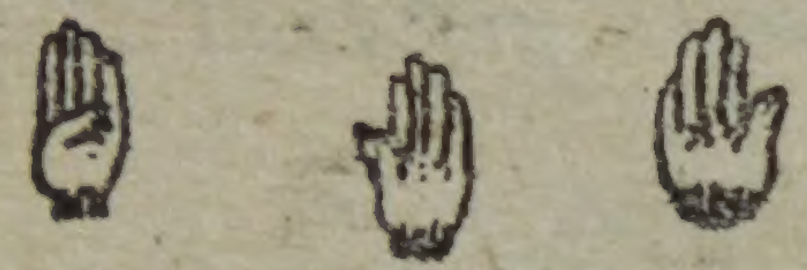 ۱۳

چهارده 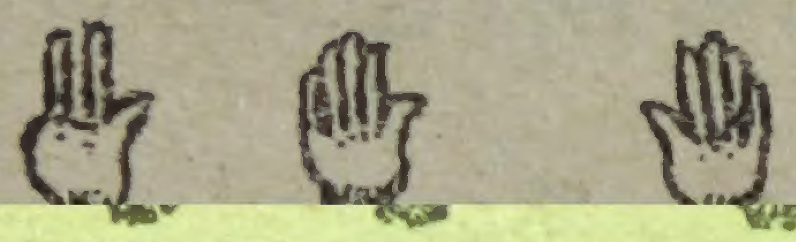 ۱۴

پانزده ۱۵

شانزده ۱۶

هفده ۱۷

هیجده ۱۸

نوزده ۱۹

بیست ۲۰

س — معنی این کلمات را بگوئید

ج — یازده یعنی ده و یک دوازده یعنی

ده و دو بیست یعنی ده و ده

(مسائل فکری)

۱ — از یک بشمارید تا ده

۲ — از ده بشمارید تا بیست

۳ — از یک بشمارید تا بیست

۴ — ده و یک چقدر میشود … ده و دو … ده و سه … ده و نه

۵ — یازده و یک چه میشود … دوازده و یک … هفده و یک

۶ — اگر از بیست یک عدد و برداریم چه باقی میماند از نوزده هم سه عدد بردار

۷ — علیخان پنجشاهی داشت امروز صبح هم پدرش دو شاهی

باو داد پس حساب کنید حالا ببینیم چند شاهی دارد

۸ — تقی خان میرفت بمدرسه یکشاهی داد به فقیر

و چهار شاهی حالا دارد پس اول صبح چه داشته

۹ — بهرام هفت شاهی داشت سه شاهی داد کاغذ خرید

پس چند شاهی برای او مانده است

۱۰ — جمشید سه شاهی داشت امروز صبح دو شاهی از پدرش

گرفت و یکشاهی از مادرش پس حالا چند شاهی دارد

۱۱- یک گاو دو شاخ دارد پس ده گاو چند شاخ دارند

۱۲- شاگردهای کلاس را بشمارید

۱۳- بگوئید در یک هفته چند روز است

از شنبه بشمارید تا جمعه

۱۴- دو دست شما چند انگشت است و روی هم

دو دست شما چند انگشت دارند

س- عشرات را کدام طرف آحاد مینویسند

ج- عشرات را همیشه در طرف چپ آحاد مینویسند

س- هیجده را چطور مینویسند

ج- اول رقم یک را مینویسیم و بعد رقم هشت را

در سمت راست یک مینویسیم ۱۸

س- چند دفعه ده میشود بیست

ج- دو دفعه ده میشود یک بیست

س- از بیست تا سی را چگونه میشمارید

ج- میگوئیم

بیست و یک ۲۱

بیست و دو ۲۲

بیست و سه ۲۳

بیست و چهار ۲۴

بیست و پنج ۲۵

بیست و شش ۲۶

بیست و هفت ۲۷

بیست و هشت ۲۸

بیست و نه ۲۹

سی ۳۰

س - چند دفعه ده میشود سی

ج - سه دفعه ده میشود سی

مسائل

۱۵- خسرو دوازده سیب داشت دو دانهٔ
آنها را خورد پس حالا چند دانه سیب دارد

۱۶- تقی بیست و دو شاهی از پدر و مادرش
عیدی گرفته بود خواهرش هم سه شاهی باو داد
حساب کنید چقدر دارد

۱۷- حسن پنج میش و ده بز دارد معین کنید
روی هم چند گوسفند دارد

۱۸- بهمن شش قلم داشت نصف آنها را گم کرده است

پس حالا چند قلم دارد

۱۹- معلم بمن نمره ده داد و بحسین آقا که همکلاس
من است ۲ نمره بیشتر داد پس حسین آقا چند نمره گرفته است

۲۰- برای یک آدم دو دستکش لازم است
پس برای سه آدم چند دستکش لازم است

۲۱- دو دانه گلابی خریده ایم بیک شاهی
بگوئید با پنج شاهی چند گلابی میتوانیم بخریم

۲۲- احمد در باغچه خودشان پنج گلابی و شش
سیب و هفت هلو چیده است حساب کنید

روی هم چند دانه میوه از باغچه چیده است

۲۳- شوکت خانم حساب کرد پانزده تکمه
از برای برادرش لازم است خودش ۹ تکمه
دارد پس چند دیگر باید بخرد

س- از سی تا چهل را چگونه میشمارید

ج- میگوئیم

سی و یک ۳۱

سی و دو ۳۲

سی و سه ۳۳

سی و چهار ٣۴

سی و پنج ٣۵

سی و شش .. ٣۶

سی و هفت ٣٧

سی و هشت ٣٨

سی و نه ٣٩

چهل ۴٠

س — چند دفعه ده میشود چهل

ج — چهار دفعه ده میشود چهل

س — چند دفعه بیست میشود چهل

ج — دو دفعه بیست میشود چهل

(مسائل)

٢۴ — این اعداد را بخوانید

٣١ ٢۵ ١٧ ١۵ ١۴ ١٣ ٣۶

١٩ ٢١ ٣٢ ٣۵ ١٢

٢٩ ۴٠

٢۵ — این اعداد را با رقم بنویسید

هفده سیزده شانزده بیست بیست و دو

۲۸۲۰۰
ویژه کتاب

سی و هفت   دوازده   سی و یک   چهل

بیست و پنج   نوزده   پانزده

۲۶ — چهار جعبه سر قلم داریم در هر جعبه ده سر قلم است حساب کنید روی هم چند سر قلم داریم

۲۷ — اگر یک ده از چهل برداریم چه میماند

۲۸ — یک عشره و پنج واحد چه میشود

۲۹ — دو عشره و نه واحد چند میشود

۳۰ — یک نفر عمله روزی دو قران اجرت میگیرد حساب کنید در ۹ روز چند میگیرد

۳۱ — از یک با صدای بلند بشمارید تا چهل

۳۲ — از یک بنویسید تا چهل

۳۳ — ۶ من گندم نه قران قیمت دارد حساب کنید قیمت سه من گندم چقدر است

س — از چهل تا پنجاه را چگونه میشمارید

ج — میگوئیم

چهل و یک ۴۱

چهل و دو ۴۲

چهل و سه   ۴۳

چهل و چهار ۴۴

چهل و پنج ۴۵

چهل و شش ۴۶

چهل و هفت ۴۷

چهل و هشت ۴۸

چهل و نه ۴۹

پنجاه ۵۰

س — چند دفعه ده میشود پنجاه

ج — پنج دفعه ده میشود پنجاه

(مسائل)

۳۴ — این اعداد را بخوانید

۴۱ ۴۹ ۴۳ ۳۸ ۲۰ ۴۵ ۴۴

۳۶ ۴۲ ۴۸ ۲۴ ۳۷ ۲۲

۳۰ ۳۵

۳۵ — این اعداد را با رقم بنویسید

چهل و یک   چهل و نه   چهل و سه

چهل و پنج   چهل و هشت   چهل و شش

پنجاه   سی و هفت   چهل و دو

ی بیست شانزده

۳۶ – از ده بشمارید تا بیست

۳۷ – از بیست بشمارید تا سی

۳۸ – از سی بشمارید تا چهل

۳۹ – از چهل بشمارید تا پنجاه

۴۰ – حسن پانزده دانه گردو داشت شش دانه هم
از برادر خودش گرفت پس چند دانه گردو دارد

۴۱ – تیمخان در درس حساب نمره ۸ گرفت و در درس
جغرافی نمره ۱۰ پس چند نمره گرفته است

۴۲ – در مدرسه ما چهل نفر شاگرد بود ده نفر شاگرد هم
تازه بمدرسه آمده اند پس حالا چند نفر شاگرد در مدرسه است

س – از پنجاه تا شصت را چگونه میشمارید

ج – میگوئیم

پنجاه و یک ۵۱

پنجاه و دو ۵۲

پنجاه و سه ۵۳

پنجاه و چهار ۵۴

پنجاه و پنج ۵۵

پنجاه و شش ۵۶

پنجاه و هفت ۵۷

پنجاه و هشت ۵۸

پنجاه و نه ۵۹

شصت ۶۰

س- چند دفعه ده میشود شصت

ج- شش دفعه ده میشود شصت

(مسائل)

۴۳- این اعداد را بخوانید

۵۰ ۵۹ ۵۵ ۵۷ ۵۱ ۵۳

۳۱ ۴۷ ۶۰ ۴۰ ۳۰ ۵۸

۳۷ ۱۶

۴۴- این اعداد را با رقم بنویسید

پنجاه و نه پنجاه و هفت پنجاه و پنج پانزده

پنجاه و سه چهل و هشت پنجاه و هشت بیست و نه

پنجاه و شش سی و نه چهل و نه سی و چهار

۴۵- از بیست بشمارید تا شصت

۴۶- ده و دو چند میشود

۴۷ — بیست ÷ دو چقدر میشود

۴۸ — ده × سی چقدر میشود

۴۹ — پنجاه ÷ شش چقدر میشود

۵۰ — حسن خان ده دانه سیب از بازار خرید دو دانه بخواهرش داد و یک دانه ببرادر کوچکتر از خودش پس چند دانه برای خودش میماند

۵۱ — بهرام ۶ دانه مداد داشت یکی از آنها را داد برفیق خودش و بعد دو دانه از برادر خودش گرفت پس حالا چند دانه مداد دارد

س — از شصت تا هفتاد را بشمارید

ج — میگوئیم

شصت و یک ۶۱

شصت و دو ۶۲

شصت و سه ۶۳

شصت و چهار ۶۴

شصت و پنج ۶۵

شصت و شش ۶۶

شصت و هفت . . . ۶۷

شصت و هشت . . . ۶۸

شصت و نه ۶۹

هفتاد ۷۰

س — چند دفعه ده میشود هفتاد

ج — هفت دفعه ده میشود هفتاد

(مسائل)

۵۲ — چند دفعه یک میشود بیست

۵۳ — چند دفعه ده میشود سی

۵۴ — چند دفعه یک میشود پنجاه

۵۵ — چند دفعه ده میشود شصت

۵۶ — این اعداد را بخوانید

۷۰ — ۶۲ ۶۶ ۶۰ ۶۷ ۵۹

۶۱ ۶۵ ۶۳ ۵۰ ۴ ۶۸

۵۱ ۵۶

۵۷ — این اعداد را با رقم بنویسید

هفتاد سی و پنج دوازده پنجاه و شش

بیست و نه سی و شش پنجاه و نه شصت و دو

سی و چهار سی و هفت چهل و دو بیست و یک

چهل و هشت   شانزده   نوزده

۵۸ — نوکر ما امروز شش شاهی ماست خریده بود و سه شاهی پنیر پس چند شاهی خرج کرده است

۵۹ — بهرام پانزده شاهی پول داشت سه شاهی داد بفقیر پس حالا چند شاهی دارد

س — از هفتاد تا هشتاد را چگونه میشمارید

ج — میگوئیم

هفتاد و یک . . . ۷۱

هفتاد و دو . . . ۷۲

هفتاد و سه . . . ۷۳

هفتاد و چهار . . . ۷۴

هفتاد و پنج . . . ۷۵

هفتاد و شش . . . ۷۶

هفتاد و هفت . . . ۷۷

هفتاد و هشت . . . ۷۸

هفتاد و نه . . . ۷۹

هشتاد . . . ۸۰

س — چند دفعه ده میشود هشتاد

ج – هشت دفعه ده میشود هشتاد

(مسائل)

۶۰ – این اعداد را بخوانید

۶۹ ۲۲ ۸۰ ۲۱ ۶۳ ۵۲

۲۶ ۷۵ ۴۷ ۵۹ ۴۵ ۱۲

۳۰ ۱۵ ۴۸ ۱۹

۶۱ – این اعداد را با رقم بنویسید

چهل و نه سی و پنج بیست و سه نوزده

پنجاه و شش هفتاد و دو بیست و چهار هفتاد و نه

شصت و یک چهل و پنج بیست و شش سی و یک

۶۲ – اگر شما ده گلابی داشته باشید و بخواهید با برادر خودتان قسمت کنید بطوری که هر دو بیک اندازه داشته باشید پس هر کدام چند دانه خواهید داشت

۶۳ – عدد شصت و هشتاد چند دفعه ده و چند دفعه یک درست شده

س – از هشتاد تا نود را چگونه میشمارید

ج – میگوییم

هشتاد و یک . . . ۸۱

هشتاد و دو ۸۲

هشتاد و سه ۸۳

هشتاد و چهار . . . ۸۴

هشتاد و پنج ۸۵

هشتاد و شش . . . ۸۶

هشتاد و هفت . . . ۸۷

هشتاد و هشت . . ۸۸

هشتاد و نه . . . ۸۹

نود ۹۰

س — چند دفعه ده میشود نود

ج — نه دفعه ده میشود نود

(مسائل)

۴۴ — این اعداد را بخوانید

۴۲ ۹۰ ۱۳ ۷۰ ۶۰ ۲۳

۷۲ ۷۶ ۶۵ ۷۵ ۷۱ ۴۳

۳۵ ۴۸

۴۵ — این اعداد را با رقم بنویسید

یازده نوزده چهل و دو هشتاد و دو

سی بیست و سه بیست و هفت شصت و یک

پنجاه و چهار هفتاد و چهار سی و نه هفتاد و دو

هشتاد و پنج هشتاد و هشت هفتاد و شش چهل و پنج

هفتاد و پنج شانزده هفتاد و نه نود

۶۶- سه قران و سه قران چند قران میشود

۶۷- اگر سه دفعه سه قران داشته باشیم چند قران خواهیم داشت

۶۸- در پانزده چند دفعه سه است

۶۹- در بیست چند دفعه پنج است

۷۰- یک نفر عمله روزی سه قران اجرت میگیرد پس در سه روز چند قران خواهد داشت

۷۱- قیمت یکذرع پارچه ۲ قران است اگر هشت قران داشته باشیم چند ذرع پارچه بما خواهند داد و اگر دوازده قران داشته باشیم چقدر

س- از نود تا صد را چگونه میشمارید

ج- میگوئیم

نود و یک ۹۱

نود و دو ۹۲

نود و سه ۹۳

نود و چهار . . . ۹۴

نود و پنج ۹۵

نود و شش . . . ۹۶

نود و هفت . . . ۹۷

نود و هشت . . . ۹۸

نود و نُه . . . ۹۹

صد . . . ۱۰۰

س - چند دفعه ده میشود صد

ج - ده دفعه ده میشود صد

(مسائل)

۷۲- این اعداد را بخوانید

۳۷ ۷۳ ۹۹ ۹۱ ۹۷ ۶۵

۹۴ ۸۸ ۹۸ ۸۲ ۹۳ ۲۴

۱۵ ۹۵ ۵۷ ۴۸ ۳۵ ۷۱

۷۳- این اعداد را با رقم بنویسید

نود و هفت هشتاد و چهار چهل هشتاد و هفت

بیست و یک نود و شش هفتاد و دو نود

پنجاه نود و هشت چهل و پنج چهارده

بیست و نه هشتاد سی و نه دوازده

نود و دو سی پانزده نود و یک

۷۴ - اگر ۴ واحد بهشت عشره ببفزائیم چند

خواهد شد

۶ واحد بهشت عشره ۸ واحد بیک عشره

۵ واحد بنه عشره ۹ واحد بچهار عشره

۷۵ - یک کتاب جغرافی زهشتاد و قران قیمت دارد

پس اگر ۶ قران داشته باشیم چند کتاب بما خواهند داد

۷۶ - بهمن یک کتاب تاریخ خرید بهفت قران بعد

از خواندن فروخت به ۵ قران پس چقدر ضرر نمود

۷۷ - فریدون یک کتاب حساب خریده بود دو قران

دو روز بعد بکتابفروش پس داد و یک دوات بلور خرید

شش قران پس چند قران دیگر باید بکتابفروش بدهد

س - از یک تا نه را چه میگویند

ج - از یک تا نه را آحاد ساده میگویند

س - از ده تا نود را چه میگویند

ج - از ده تا نود را عشرات آحاد میگویند

س — یکصد را بعربی چه میگویند

ج — یکصد را بعربی مائه میگویند و مآت

جمع آنست یعنی صدها

س — مآت کجا نوشته میشود

ج — مآت در مرتبهٔ سوم دست چپ نوشته میشود

س — صد و بیست و سه را چگونه مینویسند

ج — از سمت چپ شروع میکنیم و اول رقم

یک را مینویسیم و بعد رقم دو و بعد رقم سه ۱۲۳

س — مآت را چگونه میشمارید

ج — میگوئیم

صد —	یعنی یکدفعه صد	۱۰۰
دویست —	دو دفعه صد	۲۰۰
سیصد —	سه دفعه صد	۳۰۰
چهارصد —	چهار دفعه صد	۴۰۰
پانصد —	پنج دفعه صد	۵۰۰
ششصد —	شش دفعه صد	۶۰۰
هفتصد —	هفت دفعه صد	۷۰۰
هشتصد —	هشت دفعه صد	۸۰۰

نهصد - نُه دفعه صد ۹۰۰

هزار - ده دفعه صد ۱۰۰۰

س - هزار چقدر است

ج - ده دفعه صد میشود یک هزار

س - هزار را بعربی چه میگویند

ج - یکهزار را بعربی الف میگویند و اُلوف

جمع آنست یعنی هزارها

س - از صد تا دویست را چگونه میشمارند

ج - همانطور که از یک تا صد را میشماریم

از صد تا دویست را هم میشماریم مثلاً میگوئیم

صد و یک	۱۰۱	صد و نُه	۱۰۹
صد و دو	۱۰۲	صد و ده	۱۱۰
صد و سه	۱۰۳	صد و یازده	۱۱۱
صد و چهار	۱۰۴	صد و بیست	۱۲۰
صد و پنج	۱۰۵	صد و بیست و یک	۱۲۱
صد و شش	۱۰۶	صد و سی	۱۳۰
صد و هفت	۱۰۱	صد و سی و یک	۱۳۱
صد و هشت	۱۰۸	صد و چهل	۱۴۰

صد و چهل و یک ۱۴۱ صد و هفتاد و یک ۱۷۱

صد و پنجاه ۱۵۰ صد و هشتاد ۱۸۰

صد و پنجاه و یک ۱۵۱ صد و هشتاد و یک ۱۸۱

صد و شصت ۱۶۰ صد و نود ۱۹۰

صد و شصت و یک ۱۶۱ صد و نود و یک ۱۹۱

صد و هفتاد ۱۷۰ دویست ۲۰۰

س — از دویست تا سیصد و از سیصد تا چهارصد و غیره را تا هزار چگونه میشمارید

ج — تمام را مانند از صد تا دویست میشماریم

تنبیه — متعلمین را باید بشمردن اعداد با این آیات متوالیه زیاد مشق داد تا بخوبی یاد بگیرند

س — هزار در چه مرتبه نوشته میشود

ج — هزار همیشه در مرتبهٔ چهارم سمت چپ نوشته میشود

س — هزار و دویست و چهل و هفت را چگونه مینویسند

ج — اول از سمت چپ شروع نموده رقم یک را مینویسیم پس از آن رقم دو و بعد از آن رقم چهار بعد رقم هفت ۱۲۴۷

س — در هزار چند فقسم صد موجود است

ج — دَه دفعه صَد در هزار موجود است

(مَسائل)

۷۸ — این اعداد را بخوانید

۱۰۱۱	۴۰۲	۹۹۹	۳۶۰
۴۸۰	۱۱۱	۴۵۰	۱۲۴۲
۱۰۰۱	۴۰۳	۶۴۲	۲۳۶
۴۵۰	۴۰۰	۵۰۰	۹۰۲

۷۹ — این اعداد را با رقم بنویسید ؟

سیصد و چهل و هشت هزار و دویست نهصد و شصت و یک

پانصد و نود و نه هزار و دویست و چهل و یک سیصد و چهل و هشت

چهارصد و هفتاد و هشت سیصد و پنجاه و چهار پانصد و دو

۸۰ — اگر یک صفر در سمت راست رقم یک بگذاریم چه خوانده میشود . . . . . دو صفر . . چطور

۸۱ — سیصد را چگونه مینویسند . هشتصد . . نهصد . . نود و پنج و غیره

۸۲ — اگر رقمی در مرتبهٔ اول سمت راست نوشته شود چه خوانده میشود . . در مرتبهٔ دوم . . در مرتبهٔ سوم در مرتبهٔ چهارم

۸۳ — در عدد ۵۴۰ چند دفعه صَد و چند دفعه دَه

وچند دفعه یک موجود است   درعدد ۳۰۲

درعدد ۶۰۰   درعدد ۷۲۵

۸۴- دریک عدد سه رقمی رقم ۷ در وسط

نوشته شده چقدر است

۸۵- وقتی که میگوئیم ۱۰۰ ذرع چند دفعه ۱ ذرع داریم

۸۶- چند صد قران لازم است تا هزار قران بشود

۸۷- در نوشتن اعداد سه رقمی اگر آحاد و عشرات

نداشته باشیم بجای آنها چه میگذاریم

۸۸- جمشید حالا ده سال دارد پس در چند سال

دیگر بیست سال خواهد داشت

س- آحاد هزار کدامند

ج- از یکهزار تا نه هزار را آحاد هزار گویند

س- عشرات هزار کدامند

ج- از ده هزار تا نود هزار را عشرات هزار گویند

س- مآت هزار کدامند

ج- از صد هزار تا نهصد هزار را مآت هزار گویند

س- آحاد هزار در چه مرتبه نوشته میشوند

ج- در مرتبه چهارم بدین شکل ۱۰۰۰

س — عشرات هزار در چه مرتبه نوشته میشوند

ج — در مرتبهٔ پنجم . . . ۱۰۰۰۰

س — مآت هزار در چه مرتبه نوشته میشوند

ج — در مرتبهٔ ۱۰۰۰۰۰

(مسائل)

۸۹ — این اعداد را بخوانید

۶۴۳۰ ۳۰۴۶ ۵۰۳۴ ۱۴۳

۷۰۰۲ ۹۰۰۰ ۱۰۰۳ ۱۴۰۲

۱۰۱۰ ۴۱۰۱ ۳۰۵۴ ۶۰۶۷

۹۰ — این اعداد را با رقم بنویسید

ششهزار و هشت   هشتهزار و دویست و چهل و هشت

دوهزار و چهل   نُه هزار و سیصد و بیست و چهار

نُه هزار و نهصد   چهار هزار و دویست و چهل و پنج

پنجهزار و یک   پنجهزار

۹۱ — اگر از سمت راست هزار یک صفر برداریم

چه خوانده میشود . . . دو صفر . . . سه صفر

۹۲ — بگوئید در این اعداد چند دفعه هزار و چند

دفعه صد و چند دفعه ده و چند دفعه یک موجود است

۷۸۱ ۷۸۰۹ ۹۷۰۸ ۳۳۰۲۵

۶۶۰۰ ۱۰۰۲ ۳۰۰۰ ۳۰۴۳

۹۳ـ حسین آقا یکدست لباس تازه دوخته و ۲۳ قران

باید اجرت خیاطی بدهد و دیروز ۱۲ قران داده است

پس چند دیگر باید بدهد .

۹۴ـ یک دانه پرتقال چهار شاهی قیمت دارد پس اگر

بیست شاهی داشته باشیم چند دانه پرتقال باید بدهند

س ـ هزار دفعه هزار چه میشود

ج ـ هزار دفعه هزار میشود یک میلیون

س ـ آحاد میلیون کدام است

ج ـ از یک میلیون تا نه میلیون را آحاد میلیون میگویند

س ـ عشرات میلیون کدام است

ج ـ از ده میلیون تا نود میلیون را عشرات میلیون میگویند

س ـ مآت میلیون کدام است

ج ـ از صد میلیون تا نهصد میلیون را مآت میلیون میگویند

س ـ آحاد میلیون در چه مرتبه نوشته میشود

ج ـ آحاد میلیون در مرتبه هفتم نوشته میشود

بدین شکل .... ۱٬۰۰۰٬۰۰۰

س — عشرات میلیون در چه مرتبه نوشته میشود

ج — در مرتبه هشتم ۱۰۰۰۰۰۰۰

س — مآت میلیون در چه مرتبه نوشته میشود

ج — در مرتبه نهم ۱۰۰۰۰۰۰۰۰

(مسائل)

۹۸ — این اعداد را بخوانید

۷۰۰۲۰۵ ۱۴۵۶۲۳۴ ۱۴۵۶

۹۰۲۰۴۰۲۰ ۱۴۵۶۲۳۴۵ ۱۵۶۲

۹۹ — این اعداد را با رقم بنویسید

ششصد و چهل و هشت هزار و نهصد و پنجاه و پنج و صد

سیصد و شش هزار و دویست و چهار هفتصد هزار

و دویست و بیست و یک چهار میلیون و پانصد هزار

و دویست و دو و صد

سس — طبقات اعداد را بشمارید

ج — طبقه آحاد . طبقه هزار . طبقه میلیون . طبقه بیلیون

س — هر یک از این طبقات دارای چند مرتبه است

ج — هر یک از این طبقات دارای سه مرتبه است

که آحاد و عشرات و مآت باشد

س — اعداد را چگونه میخوانید

ج — اول عدد را از سمت راست بطبقات سه رقمی قسمت مینمائیم و بعد هر طبقه را باسم طبقهٔ خودش میخوانیم

س — طبقهٔ اول سمت راست را چه میگویند

ج — طبقهٔ اول سمت راست را آحاد میگویند

س — طبقهٔ دوم را چه میگویند

ج — طبقهٔ هزار

س — طبقهٔ سوم را چه میگویند

ج — طبقهٔ میلیون

س — طبقهٔ چهارم را چه میگویند

ج — طبقهٔ بیلیون

س — این عدد را بخوانید

طبقهٔ آحاد			طبقهٔ هزار			طبقهٔ میلیون			طبقهٔ بیلیون
۰	۵	۲	۰	۴	۹	۷	۰	۳	۵
آحاد	عشرات	مآت	آحاد	عشرات	مآت	آحاد	عشرات	مآت	آحاد

ج — پنج بیلیون و سیصد و هفت میلیون و نهصد و چهل هزار و دویست و پنجاه واحد

(مسائل)

۹۷ — این اعداد را بخوانید

۷۸٬۹۲۵٬۶۴۲ ۳۴۷۵۲

٤٠٢،٥٠٦،٧٠٢   ٤،٩٤٧،٨٩٢

٩٠٠،٤٠٠،٥٠٠   ٦٤٧٨٩٢٩٤

٩٨- این اعداد را با رقم بنویسید

پانصد و پنجاه و پنج میلیون و ششصد و چهل و دو هزار

و نهصد و پنجاه و شش واحد   ششصد میلیون

و دو هزار و سه واحد   نهصد میلیون

و ششصد واحد

س- چند قران یک تومان است

ج- ده قران

س- یک قران چند صد دینار است

ج- ده صد دینار

س- صد دینار چند شاهی است

ج- دو شاهی

س- یک ذرع چند گره است

ج- شانزده گره

س- گره چند بهر است

ج- دو بهر

س- یک شبانه روز چند ساعت است

ج — بیست و چهار ساعت

س — هفته چند شبانه روز است

ج — یکهفته هفت شبانه روز است

س — یک ماه چند شبانه روز است

ج — سی شبانه روز

س — یک سال چند ماه است

ج — دوازده ماه

س — یک من چند سیر است

ج — چهل سیر

س — ده سیر را چه میگویند

ج — چاریک یا چارک میگویند

س — سیر چند مثقال است

ج — یک سیر شانزده مثقال است

س — مثقال چند نخود است

ج — بیست و چهار نخود است

س — نخود چند گندم است

ج — یک نخود چهار گندم است

(چهار عمل حساب)

(جمع)

س — چهار و پنج چقدر میشود

ج — چهار و پنج میشود نُه

س — در اینجا چه عملی بجا آوردید

ج — چهار را با پنج جمع نمودیم

س — نتیجهٔ این عمل چه شد

ج — عدد نُه بدست آمد که آنرا حاصل جمع گویند

س — این اعداد را جمع کنید

۸۷۹
۹۸۴
۵۴۲
۲۴۰۵

ج — میگوئیم ۹ و ۴ میشود سیزده ۱۳ و ۲ میشود پانزده یک ۵ در زیر خط مینویسیم میگوئیم ده بر یک یعنی ده را یک حساب نموده نگاه میداریم بعد میگوئیم یک و ۷ میشود هشت ۸ و ۸ میشود شانزده ۱۶ و ۴ میشود بیست و یک صفر زیر خط مینویسیم

ومیگوئیم بیست بردو یعنی بیست را دو حساب نمود
نگاه میداریم بعد میگوئیم دو و ۸ میشود ده ۱۰
و ۹ میشود نوزده ۱۹ و ۵ میشود بیست و چهار چون
دیگر عدد نداریم بیست و چهار را در زیر خط مینویسیم
و عمل جمع ما تمام میشود

س — پس برای جمع نمودن چند عدد چه باید کرد

ج — اول آن اعداد را زیر هم مینویسیم بطوریکه
آحاد زیر آحاد و عشرات در زیر عشرات و مآت در زیر
مآت واقع شوند و بعد یک خطی در زیر آنها میکشیم

از سمت دست راست ستون بستون جمع میکنیم و
حاصل جمعها را در زیر خط مینویسیم

س — اگر حاصل جمع از نه زیادتر باشد چه میکنند

ج — مگر حاصل جمع دوازده باشد یک ۲
در زیر خط مینویسیم و ده را یک حساب نموده با ستون
بعد جمع میکنیم و اگر بیست و سه بشود ۳ را مینویسیم
و بیست را دو حساب نموده با ستون بعد جمع مینمائیم

س — علامت جمع چیست

ج — علامت جمع این است (+) که تلفظ میکنیم

بعلاوه یا باضافه

س — اگر خواسته باشید بفهمید جمعی که نموده اید درست است یا نه چه میکنید

ج — یک عمل دیگری بجای آوریم که آن را امتحان میگویند

س — جمع را چگونه امتحان میکنید

ج — اگر اعداد را از طرف بالا بپایین جمع نموده ایم یکدفعه دیگر از پایین بطرف بالا جمع میکنیم هرگاه دو حاصل جمعها یکی شد جمع ما صحیح است

(مسائل)

۹۹ — هر یک از این حاصل جمعها را روی کاغذ عمل نمائید و بگوئید حاصل جمع چقدر است

۶۲۸	۲۰۲	۲۳۰	۵۲	۲۳
۴۰۰	۱۵۰	۱۲	۴۸	۴

۴۸۹۲۵	۳۷۶	۳۴۲
۶۴۲۵۱	۲۱۶	۲۴
۷۸۹۲	۱۹	۲۵۶

۴۸۹۲۵۶	۴۲۳۵
۵۴۳۸۲	۵۲۴
۱۶۴۲۵	۱۶۲۸

۸۹۲۵۶۴۷	۶۸۷۸۹۲
۲۹۸۷۲۵	۴۵۶۲۷۲
۴۲۵۶۳	۴۰۳۵۶۱
۴۲۷۸	۲۴۳۲۱

۱۰۰ — در مدرسه ما چهار کلاس است کلاس اول

۲۴ شاگرد دارد کلاس دوم ۶۹ شاگرد و کلاس
سوم ۳۵ شاگرد پس روی هم چند شاگرد در مدرسه است

۱۰۱ — بهرام ۵۹ قران پول دارد ولی بهمن ۷۲ قران
بیشتر از آن دارد پس بهمن چند قران دارد

۱۰۲ — یک چوپانی ۵۸ گوسفند داشت ۶۶
گوسفند هم بعد خرید پس چند گوسفند دارد

۱۰۳ — یک نفر عمله ۲۰ قران اجرت گرفت یکی دیگر
۱۳ قران زیادتر از آن حساب کنید هر دو چقدر گرفته اند

۱۰۴ — شخص تاجری دفعه اول ۱۷۸ ذرع پارچه کتان

فروخت دفعه دوم ۱۵ ذرع ماهوت و دفعه سوم ۲۰۵
ذرع چلوار پس روی هم چند ذرع پارچه فروخته است

۱۰۵ — عموی من چند روز است مشغول بنائی شده است
یکدفعه ۱۴۸ تومان داد آجر خرید دفعه دیگر ۵۸ تومان
داد گچ خرید و امروز هم ۴۴ تومان آهک خرید
بگوئید تا امروز چقدر خرج کرده

۱۰۶ — امسال ما ۴۸۵ قران برنج خریدیم و ۳۴۸
قران روغن و ۶۰۵ قران هیزم و ۲۴۹۵ قران
زغال معین کنید چقدر خرید کرده ایم

۱۰۷ – در میدان مشق چهار دسته سرباز مشق میکردند
دستهٔ اول ۱۴۸ نفر بودند دستهٔ دوم ۲۴۵ نفر
دستهٔ سوم ۳۵۰ دستهٔ چهارم ۴۷۵ و ۱۲ نفر هم
صاحبمنصب داشتند که آنها را فرمان میدادند
بگوئید تمام سربازها با صاحبمنصبها چقدر میشوند

۱۰۸ – نوکر ما امروز رفته بود بازار دو قران نان
خریده بود و یک قران گوشت ۳ قران نفت
و ۴ قران ذغال و ۵ قران هیزم و ۱۲ قران
برنج و ۱۴ قران روغن و ۲ قران نخود و ۳ قران

خربزه ۳ قران هندوانه میخواهیم حساب کنیم چقدر خرید نموده
۲۱۰۰

(تفریق)

س ۱ – اگر از ۹ عدد چهار عدد برداریم چه میماند
ج – پنج میماند
س ۲ – در اینجا چه کردیم
ج – چهار را از ۹ کم کردیم
س ۳ – نتیجه این عمل چه شد
ج – پنج از برای ما باقی ماند که آنرا باقیمانده گوئیم
س – کم کردن عددی را از عدد دیگر بعربی چه میگویند

ج – تفریق میگویند

س – عدد بزرگتر را عربی چه میگویند

ج – مفروقٌ منه میگویند

س – عدد کوچکتر را چه میگویند

ج – مفروق

س – نتیجهٔ عمل تفریق را چه میگویند

ج – حاصل تفریق یا تفاضل

س – این دو عدد را از یکدیگر تفریق کنید

مفروقٌ منه . . .	۸۶۵
مفروق	۴۳۱
تفاضل	۴۳۴

ج – میگوئیم یک از پنج باقی چهار عدد ۴ را در زیر خط مینویسیم و بعد میگوئیم سه از شش باقی سه را در زیر خط مینویسیم و بعد میگوئیم چهار از هشت باقی چهار ۴ را نیز مینویسیم و عمل تمام میشود

س – این دو عدد را نیز از یکدیگر تفریق نمائید

مفروق منه	۹۲
مفروق	۳۸
تفاضل	۵۴

ج — میگوئیم هشت از دوازده باقی چهار ۴ را
زیر خط مینویسیم و میگوئیم ده بر یک بعد میگوئیم یک و سه
چهار ۴ از ۹ باقی ۵ پنج را نیز مینویسیم و عمل تمام میشود

س — از برای تفریق نمودن عددی از عدد دیگر چه میکنید

ج — اول عدد کوچکتر را در زیر عدد بزرگتر مینویسیم
بطوریکه آحاد زیر آحاد و عشرات زیر عشرات و مآت در
زیر مآت واقع شوند و بعد خطی در زیر آنها میکشیم و
از سمت راست شروع نموده هر یک از عددهای
پائین را از عدد بالائی خود کم میکنیم و باقی مانده

آنها را در زیر خط مینویسیم

س — اگر عدد زیر بزرگتر از بالا باشد چه میکنید

ج — یک ده بر عدد بالائی می افزائیم تا بزرگ شود
و همینکه بر ستون بعد رسیدیم یک واحد بر رقم پائین می افزائیم

س — علامت تفریق چیست

ج — علامت تفریق این است (—) که تلفظ میکنیم منها

(مسائل)

۱۰۹ — هر یک از این تفریقها را در کاغذی عمل نموده حاصل آنرا نشان دهید

۸۹	۷۸	۵۶	۴۲	۲۵
۵۶	۶۴	۲۳	۱۲	۲۳

۳۴۲	۴۲۶	۵۹۸	۸۷۶
۱۲۱	۲۴۵	۳۴۲	۲۴۵

۵۹۳۶	۶۷۸۹	۷۸۹۶
۴۲۴۵	۲۲۵۶	۵۲۳۸

۱۱۰ — یوسفخان ۶۳ شاهی داشت آنا ۱۴ شاهی
از صبح تا ظهر خرج کرد پس چند را برای او باقی مانده

۱۱۱ — میرزا تقی خان ۷۵ سطر باید مشق درشت بنویسد
و تا کنون ۳۲ سطر نوشته است پس چند ر دیگر باید بنویسد

۱۱۲ — کیخسرو خان در هفته دوم ۳۵ قران مداخل نموده هفته اول
۲۸ قران مداخل نموده حساب کنید هفته دوم چند زیاده مداخل نموده

۱۱۳ — بهرام در وقت نقش کشیدن از ریگ در دست خود

داشت و بشاپور گفت اگر ۹ دانه دیگر داشته بودم ۳۴
دانه ریگ میداشتم معین کنید چند دانه ریگ برداشته

۱۱۴ — در باغچه ما ۲۴ درخت سیب و آلوچه هست
درختهای سیب را جداگانه شمرده ام ۱۹ عدد است
پس چند درخت آلوچه داریم

۱۱۵ — پدر من ۳۰۸ قران از یک شخص طلبکار
بود دیروز آن شخص ۲۱۷ قران بپدرم داد
پس چقدر دیگر دادنی است

۱۱۶ — در این کلاس ۳۵ شاگرد است معلم با آنها

سه قسمت نموده قسمت اول ۸ نفراست وقسمت دوم

۱۲ نفر معین کنید قسمت سوم چند نفر است

۱۱۷- پریدخت ۳۳۸ دانه سوزن دارد چقدر

دیگر سوزن لازم دارد تا ۶۴۷ دانه بشود

۱۱۸- یک معماری خانه را خرید به ۲۱۴۰ قران کلا

بعد فروخت به ۲۵۱۳ قران معین کنید چقدر ربح حاصل نموده

(جدول ضرب)

باید خوب حفظ

نمایند

۲ دفعه	۰	میشود ۰	۳ دفعه	۰	میشود ۰
۲	۱	۲	۳	۱	۳
۲	۲	۴	۳	۲	۶
۲	۳	۶	۳	۳	۹
۲	۴	۸	۳	۴	۱۲
۲	۵	۱۰	۳	۵	۱۵
۲	۶	۱۲	۳	۶	۱۸
۲	۷	۱۴	۳	۷	۲۱
۲	۸	۱۶	۳	۸	۲۴
۲	۹	۱۸	۳	۹	۲۷
۲	۱۰	۲۰	۳	۱۰	۳۰

۴ دفعه	۰	میشود ۰	۵ دفعه	۰	میشود ۰
۴	۱	۴	۵	۱	۵
۴	۲	۸	۵	۲	۱۰
۴	۳	۱۲	۵	۳	۱۵
۴	۴	۱۶	۵	۴	۲۰
۴	۵	۲۰	۵	۵	۲۵
۴	۶	۲۴	۵	۶	۳۰
۴	۷	۲۸	۵	۷	۳۵
۴	۸	۳۲	۵	۸	۴۰
۴	۹	۳۶	۵	۹	۴۵
۴	۱۰	۴۰	۵	۱۰	۵۰

۶ دفعه ۰ میشود ۰			۷ دفعه ۰ میشود ۰		
۶	۱	۶	۷	۱	۷
۶	۲	۱۲	۷	۲	۱۴
۶	۳	۱۸	۷	۳	۲۱
۶	۴	۲۴	۷	۴	۲۸
۶	۵	۳۰	۷	۵	۳۵
۶	۶	۳۶	۷	۶	۴۲
۶	۷	۴۲	۷	۷	۴۹
۶	۸	۴۸	۷	۸	۵۶
۶	۹	۵۴	۷	۹	۶۳
۶	۱۰	۶۰	۷	۱۰	۷۰

۸ دفعه ۰ میشود ۰			۹ دفعه ۰ میشود ۰		
۸	۱	۱	۹	۱	۹
۸	۲	۱۶	۹	۲	۱۸
۸	۳	۲۴	۹	۳	۲۷
۸	۴	۳۲	۹	۴	۳۶
۸	۵	۴۰	۹	۵	۴۵
۸	۶	۴۸	۹	۶	۵۴
۸	۷	۵۶	۹	۷	۶۳
۸	۸	۶۴	۹	۸	۷۲
۸	۹	۷۲	۹	۹	۸۱
۸	۱۰	۸۰	۹	۱۰	۹۰

(ضرب)

س — ۳ دفعه ۸ چند میشود

ج — ۳ دفعه ۸ میشود ۲۴

س — در اینجا چه عملی بجا آوردید

ج — ۳ را در ۸ ضرب نمودیم

س — ۳ را چه میگویند

ج — مضروب فیه

س — ۸ را چه میگویند

ج — مضروب

س — ۲۴ را چه میگوئید

ج — حاصل ضرب

س — عدد ۷۶ را چگونه در عدد ۴ ضرب میکنید

ج — میگوئیم ۴ دفعه

۷۶	مضروب
۴	مضروب فیه
۳۰۴	حاصل ضرب

شش میشود ۲۴ و ۴ را در زیر خط مینویسیم و میگوئیم بیست

بَرَدُو و بعد میگوئیم چهار دفعه ۷ میشود ۲۸ و ۲ میشود

سی ۳۰ را اینجا مینویسیم و عمل تمام میشود

س — اگر مضروب دارای چند رقم

و مضروب فیه دارای یک رقم باشد چه میکنید

ج — مضروب فیه را در زیر مضروب مینویسیم و یک خطی

در زیر آنها میکشیم بعد مضروب فیه را در هر یک از ارقام

مضروب ضرب نموده حاصل ضربها را در زیر خط مینویسیم

س — عدد ۳۸۴۲ را چگونه در ۲۳ ضرب میکنید

ج — اول ۳ را در تمام ارقام مضروب ضرب میکنیم

و حاصل ضربها را در زیر خط مینویسیم

۳۸۴۲
۲۳
۱۱۵۲۶
۷۶۸۴
۸۸۳۶۶

بعد ۲ را در تمام ارقام مضروب ضرب

میکنیم و حاصل ضربها را از زیر عشرات شروع کرده مینویسیم پس

از آن حاصل ضربها را با هم جمع میکنیم تا حاصل ضرب کل بدست آید

س — هرگاه مضروب و مضروبٌ فیه هر دو دارای چند رقم باشند چه میکنید

ج — هر یک از ارقام مضروبٌ فیه را در تمام مضروب ضرب میکنیم و حاصل ضرب هر رقمی را از زیر همان رقم شروع نموده مینویسیم

س — علامت ضرب چیست

ج — علامت ضرب این است (×) که تلفظ میشود ضرب در

(مسائل)

۱۱۹ — این ضربها را در روی کاغذ عمل کنید و حاصل ضربها را بگوئید

۵۴۳۲۱	۶۴۸۲	۸۶۴۲۱
۶	۴	۲
۳۵۹۸	۴۶۸۴	۷۸۶۴۲
۱۲	۲۱	۸
۲۸۴۶	۴۹۳۶	۶۸۲۵
۵۳۳	۳۵	۵۳
۳۴۷۸	۶۴۳۷	۹۴۲۸
۴۶۷	۳۶۸	۳۴۵

وقتی که در میان ارقام مضروبٌ فیه صفر باشد رقم بعد از آن را ضرب کنید و حاصل آن را در زیر همان رقم بنویسید

۱۷۳	۲۶۲	۹۸۷	۷۹۳
۹۰۲	۹۰۵	۸۰۵	۷۰۳

وقتی که در سمت راست مضروب یا مضروبٌ فیه هر دو صفر باشد اول ارقام با معنی را ضرب کنید بعد هر چه صفر در آمد در سمت راست حاصل ضرب بنویسید

۹۲۵۴	۴۶۰	۵۶۰۰	۲۷۰
۵۲۰۰	۲۸۰۰	۲۴	۷۴۰
۷۴۰۰			
۶۵۰۰			

۱۲۰ - یک خروار گندم ۱۲ تومان قیمت دارد پس ۵ خروار چند قیمت خواهد داشت

۱۲۱ - یک اسب ۴۲ تومان قیمت دارد بگوئید قیمت ۶ اسب چند است

۱۲۲ - یک نوکری در یکماه ۴۵ قران مواجب میگیرد بعد از پنجماه چقدر میشود

۱۲۳ - یکذرع ماهوت ۱۲ قران قیمت دارد پس ۵ ذرع چند قیمت دارد

۱۲۴ - یک اسب روزی چهار من یونجه میخورد ۱۲ اسب در هر روز چقدر لازم دارد

۱۲۵ - شخصی ۱۴ گوسفند داشت هر یک را ۲۵ قران فروخت چقدر فروخته است

۱۲۶ - یکخروار هیزم ۲۵ قران قیمت دارد ۷۶ خروار آن چقدر است

(تقسیم)

س – اگر ۱۵ دانه سیب داشته باشیم و بخواهیم میان سه نفر قسمت کنیم که هر سه یک اندازه سیب داشته باشند بهر یک چند دانه سیب میرسد

ج – بهر یک ۵ دانه سیب خواهد رسید

س – در اینجا چه عملی بجا آوردید

ج – در اینجا تقسیم نمودیم

س – عدد ۱۵ را بعربی چه میگویند

ج – مقسوم

س — عدد سه را چه میگویند

ج — مقسوم علیه

س — عددی را که نتیجه این عمل است چه میگویند

ج — خارج قسمت

س — اگر بخواهیم ۸۷ تومان را به سه نفر قسمت کنیم چه باید کرد

ج — اول آن دو عدد را به این شکل مینویسیم بعد با گز

یک رقم از سمت چپ مقسوم

جدا میکنیم و میگوئیم ۸ به ۳

۲ مرتبه ۲ و را در زیر ۳ مینویسیم

۸۷	۳
۶	۲۹
۲۷	
۲۷	
۰	

بعد میگوئیم ۲ دفعه ۳ میشود ۶ و شش را در زیر ۸ مینویسیم

و از آن تفریق میکنیم باقی میماند ۲ که آنرا مینویسیم بعد

رقم ۷ را پائین میآوریم و در سمت راست ۲ مینویسیم و

میگوئیم ۹ دفعه ۳ میشود ۲۷ که در زیر ۲۷ نوشته

از آن تفریق مینمائیم و عمل تمام میشود

س — این تقسیم را نیز عمل نمائید

ج — دو رقم از سمت چپ مقسوم

جدا میکنیم و بعد میگوئیم ۳ به ۲ یک مرتبه

۱ را در زیر مقسوم علیه مینویسیم بعد میگوئیم یکدفعه یک میشود

۳۸۴	۲۱
۲۱	۱۸
۱۷۴	
۱۶۸	
۶	

یک که در زیر ۸ مینویسیم و باز میگوئیم یکدفعه ۲ میشود ۲ آنرا هم در زیر ۳ مینویسیم بعد ۲۱ را از ۳۸ تفریق میکنیم باقی میماند ۱۷ بعد رقم ۴ را هم پائین آورده در سمت راست ۱۷ مینویسیم و میگوئیم ۱۷۴ به ۲ هشت مرتبه ۸ را در ۲۱ ضرب میکنیم و حاصل ضرب آنرا که ۱۶۸ باشد در زیر ۱۷۴ نوشته از آن تفریق میکنیم

س – اگر رقم سمت چپ اول مقسوم بر رقم اول سمت چپ مقسومٌ علیه تقسیم نشود چه باید کرد

ج – از مقسوم همیشه یک رقم بیشتر از ارقام مقسومٌ علیه جدا میکنیم

س – علامت تقسیم چیست

ج – علامت تقسیم این است (ـــ) که تلفظ میشود تقسیم بر

(مسائل)

این تقسیمها را عمل نمائید

۱۲۷ را تقسیم به	۲	۲۴۳۰	به ۱۴
۱۹۵	۳	۶۸۱۰ . . .	۳۱
۱۳۴	۲	۶۸۱۴ . . .	۲۲
۱۱۴	۴	۹۴۳۴	۲۴
۲۱۸	۵	۴۵۳۴ . . .	۴۲
۱۱۵	۳	۸۴۳۲ . . .	۵۳
۱۶۰	۴	۳۲۷۵ . . .	۷۲
۷۲۰	۶	۰۲۲۱ . . .	۷۳
۱۳۶	۸	۵۴۳۱۲ . .	۵۴

۱۲۷- در کلاس ما ۳۲ شاگرد در روی چهار نیمکت نشسته اند معین کنید روی هر نیمکت چند نفر نشسته اند

۱۲۸- منوچهر خان ۲۰ عدد بیت آفرین گرفته است و آنها را هر ۵ دسته در یک پاکت گذارده است معین کنید چند پاکت دارد

۱۲۹- بانو دو برادر و دو خواهر دارد که با خودش میشوند ۵ نفر پدرش ۹۵ قران باو داد و گفت این پول را بشما عیدی میدهم و باید هر پنج نفر یک اندازه از این پول قسمت برید معین کنید بهر یک چند خواهد رسید

۱۳۰- دیروز در سر درس حساب ۱۲ نفر شاگرد جمع شده بودند معلم گفت هر کس این مسئله که من میگویم درست عمل کند باو یک انعامی خواهم داد تمام شاگردان مسئله عمل نمودند روز دیگر معلم ۴۸ دانه مداد از برای آنها آورد معین کنید بهر یک چند دانه مداد میرسد

۱۳۱- مادر فرخنده خانم دیروز رفته بود بازار و ۸ ذرع پارچه خریده بود به ۱۲۸ قران معین کنید ذرعی چند خریده

۱۳۲- شش نفر عمله باهم ۱۱۴ قران اجرت

گرفته اند معین کنید هر کدام چقدر میرسد

۱۳۳ – قیمت یک جفت جوراب دو قران است معین
کنید با ۱۸ قران چند جفت جوراب میتوانیم بخریم

۱۳۴ – ۳۶ ذرع پارچه را به ۴۳۲ قران خریده اند
معین کنید قیمت یکذرع آنرا

۱۳۵ – تاجری ۷۵ ذرع پارچه خرید به ۶۷۵ قران
در وقت فروش ۱۵۰ قران مداخل نموده است معین
کنید ذرعی چند فروخته است

(کتبه ملک الخطاطین ربیع الاول ۱۳۳۵)

در مطبعه استاد [illegible] عالیجاه میرزا علی اصغر بطبع رسید

حساب مقدماتی

موافق پروگرام رسمی وزارت جلیلهٔ
علوم و معارف

تألیف [illegible]

چاپ هفتم حق طبع محفوظ سنه ۱۳۳۲

محل فروش

کتابخانهٔ ... مظفریه طهران خیابان ناصریه

(مقابل تلگرافخانه)

۵۱۳
ف
۶۱۲
2
۱۳۳